

Innst. 365 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Meld. St. 22 (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA SF

Til Stortinget

1. Hovudinnhaldet i meldinga

1.1 Regjeringens politikk for videre utvikling av Innovasjon Norge og SIVA

Den overordnede målsettingen for næringspolitikken er å legge til rette for størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi og arbeid til alle. En solid verdiskaping skal legge grunnlaget for trygge arbeidsplasser, et høyt velstandsnivå, gode velferdsordninger, en bærekraftig utvikling og god aktivitet i hele landet. Verdien som skapes skal legge grunnlaget for den norske velferdsstaten. Regjeringen fører derfor en bred og helhetlig næringspolitikk som ivaretar og videreutvikler landets konkurransefortrinn, og legger til rette for et næringsliv som er bærekraftig, nyskapende, kunnskapsbasert og omstillingsdyktig. Gode generelle rammebetingelser omfatter forhold som påvirker næringslivets evne til å skape verdier, blant annet gjennom en ansvarlig økonomisk politikk, et godt utdanningssystem, et effektivt skattesystem, en godt utbygd infrastruktur og gode velferdsordninger.

Gode generelle rammebetingelser er imidlertid ikke tilstrekkelig til å utløse potensialet som finnes i norsk næringsliv. Regjeringen mener bedriftsrettede virkemidler kan utløse økt verdiskaping i norske bedrifter. Innovasjon Norge og SIVA forvalter en vesentlig del av disse virkemidlene, og fatter årlig et stort antall beslutninger om støtte til gründere, bedrifter eller næringsmiljøer. Det stilles derfor store krav til forvaltning, innretning og drift av Innovasjon

Norge og SIVA. Det understrekes at selskapene er ansvarlige for å prioritere oppbygging av kompetanse på viktige strategiske og faglige områder for norsk næringsliv.

Regjeringen arbeider for et helhetlig og kompetent virkemiddelapparat, som har gode og relevante tilbud for bredden av norsk næringsliv. Dette ligger til grunn for innholdet i denne meldingen.

I denne meldingen legger regjeringen rammene for videre utvikling av Innovasjon Norge og SIVA, og viser hvordan disse selskapene er sentrale verktøy i realiseringen av regjeringens næringspolitikk og distrikts- og regionalpolitikk. Regjeringen legger vekt på at selskapenes mål, virkemiddelbruk og måloppnåelse er knyttet opp mot de utfordringene som norsk næringsliv står overfor de kommende årene.

Innovasjon, internasjonalisering og profilering vil, som i dag, være helt sentrale innsatsområder for at selskapene skal oppnå sine mål. Nærings- og handelsdepartementet prioriterer virkemidler som stimulerer prosjekter med betydelig innovasjonshøyde i sine bevilgninger til selskapene. Selskapene forvalter også virkemidler som har andre målsettinger, slik som virkemidlene med distrikts- eller regionalpolitiske målsettinger. Regjeringens innovasjonspolitikk er nærmere presentert i St.meld. nr. 7 (2008–2009) Et nyskapende og bærekraftig Norge, og regjeringens distrikts- og regionalpolitikk er presentert i St. meld. nr. 25 (2008–2009) Lokal vekstkraft og fremtidstru. De overordnede målsettingene for distrikts- og regionalpolitikken er å opprettholde hovedtrekkene i bosetningsmønsteret og ta ressursene i hele landet i bruk.

I denne meldingen er søkelyset rettet mot Innovasjon Norge og SIVA og deres virkemiddelportefølje som verktøy for vekst.

Regjeringen har, som varslet i St.meld. nr. 7 (2008–2009) Et nyskapende og bærekraftig Norge, gjennomført helhetlige evalueringer av både Innovasjon Norge og SIVA. Evalueringene har vært sendt på åpne, brede høringer, og det har kommet inn et stort antall høringsinnspill. Det har i tillegg vært gjennomført egne oppfølgingsutredninger om reiselivssatsingen, utevirksomheten til Innovasjon Norge og om den økonomiske bærekraften i SIVAs innovasjonselskaper. Det har også vært gjennomført en egen innspillskonferanse i forbindelse med arbeidet med denne meldingen.

I hovedsak får både Innovasjon Norge og SIVA gode skussmål i evalueringene og i tilhørende høringsinnspill, samtidig som det pekes på flere forbedringspunkter som det redegjøres nærmere for i meldingen. I denne meldingen gis det en statusrapport for Innovasjon Norge og SIVA, og det redegjøres for hvordan regjeringen følger opp forbedringspunktene fra evalueringene og høringene. Meldingen presenterer også regjeringens planer for den videre utviklingen av selskapene.

Innovasjon Norge er deleid av staten (51 pst.), og regjeringen har derfor lagt vekt på å samarbeide med de øvrige eierne (fylkeskommunene med til sammen 49 pst.) om de problemstillingene som det ligger til eierne å avgjøre.

Et fremtidsrettet virkemiddelapparat

REGJERINGEN FORESLÅR NYE MÅL FOR INNOVASJON NORGE

I meldingen foreslås nytt formål, hovedmål og delmål for selskapet. Evalueringen viste at dagens målstruktur har flere svakheter. Regjeringen har lagt vekt på at målene skal være tilpasset og godt egnet for selskapets virksomhet – med en klar kobling mot selskapets virkemiddelportefølje – og at de gir grunnlag for bedre styring av selskapet. De nye målene understreker behovet for å frembringe gode gründere, vekstbedrifter og innovative næringsmiljøer. Innovasjon, internasjonalisering og profilering er viktige verktøy for å nå disse målene. De nye målene fremhever tydelig hva selskapet skal oppnå, og er dekkende for selskapets virksomhet. Målene legger til rette for økt grad av målstyring og bedre oppfølging av selskapets resultater.

REGJERINGEN VIL SAMMEN MED FYLKESKOMMUNENE STYRKE EIERSTYRING AV INNOVASJON NORGE

Eierne har ansvar for å sette Innovasjon Norge i stand til å forvalte de oppdragene selskapet mottar på best mulig måte, og vil blant annet følge opp dette ved å sette mål for selskapets virkemåte og drift. De mål og forventninger som stilles til selskapet innenfor rammen av eierdialogen, skal styrke oppfølgin-

gen av selskapet på strategisk viktige områder, gjerne i tidsavgrensede perioder. I meldingen varsler regjeringen at eierne de kommende årene vil utforme og følge opp særskilte målsettinger for henholdsvis selskapets rolle som faglig kompetent rådgiver for eiere og oppdragsgivere, for selskapets internasjonaliseringsvirksomhet, for forenklingen av selskapets tjenesteportefølje og for selskapets møte med kundene.

REGJERINGEN VIL FORENKLE INNOVASJON NORGES VIRKEMIDDELPORTEFØLJE

Evalueringen av Innovasjon Norge viste at bedriftene synes selskapets portefølje er krevende å orientere seg i. Selv om Innovasjon Norge har et bredt ansvarsområde og nødvendigvis må tilby flere ulike tjenester, er det behov for forenkling. Forenklingen må skje i samarbeid med eiere og oppdragsgivere, som står for mye av kompleksiteten i porteføljen. I denne meldingen trekker regjeringen opp ambisjoner og retning for en slik forenkling. Nærings- og handelsdepartementet vil ha hovedansvaret for å følge opp forenklingsarbeidet, mens hver enkelt oppdragsgiver har et selvstendig ansvar for å gjennomføre konkrete forenklingstiltak på egne ansvarsområder.

REGJERINGEN VIL STYRKE INNOVASJON NORGE SOM INNOVASJONSPOLITISK RÅDGIVER

Evalueringen av Innovasjon Norge konkluderte med at Innovasjon Norge fungerer godt som saksbehandlerorganisasjon, men at selskapet har et potensial for å kunne utvikle seg til en bedre faglig rådgiver for offentlige myndigheter. Regjeringen gir derfor Innovasjon Norge et tydelig mandat om å være en god faglig rådgiver for eiere og oppdragsgivere. Aktuelle områder Innovasjon Norge skal vurdere, er hvilke av selskapets programmer og tjenester som gir særlig god måloppnåelse, hvilke som virker mindre godt, og i hvilken grad måloppnåelsen kan styrkes ved å gjøre endringer i den eksisterende virkemiddelporteføljen. Dette krever styrking av selskapets kompetanse.

REGJERINGEN VIL STYRKE INNOVASJON NORGES INTERNASJONALISERINGSARBEID

Internasjonalisering er ressurskrevende, særlig for små og mellomstore bedrifter. Innovasjon Norge skal, gjennom sin kunnskap og tilstedeværelse samt samarbeid med andre aktører, gi informasjon om internasjonale muligheter og utfordringer, i tillegg til å yte rådgivning og bistand tilpasset den enkelte bedrifts behov.

Regjeringen legger opp til at Innovasjon Norge i første rekke skal tilby praktisk assistanse, fremfor mer dyptgående strategisk rådgivning om markedene

de er til stede i. Selskapet kan innenfor rammene av internasjonaliseringsvirksomheten, prioritere å bygge opp sektorkompetanse om noen markeder, og skal også samarbeide i større grad med andre offentlige aktører som har sektorkompetanse. Små og mellomstore bedrifter er fortsatt den viktigste målgruppen i selskapets internasjonaliseringsarbeid, men selskapet kan også bistå store virksomheter der dette kan bidra til å fremme økt samlet verdiskaping i Norge.

Regjeringen understreker betydningen av et sømløst samarbeid mellom hovedkontor, distriktskontor og utekontor i Innovasjon Norge. Det legges opp til et sterkere og mer formalisert samarbeid med utenriksstasjonene, Norges forskningsråd og SIVA om internasjonalisering.

Det er Innovasjon Norges styre som avgjør hvor selskapet skal være til stede internasjonalt, men regjeringen vil be selskapet opprette et strategisk råd for å bistå med vurderinger om hvor næringslivet ser behov for utekontortjenester. Rådet rapporterer til Innovasjon Norges styre. Regjeringen mener vekstmarkeder i Asia og Afrika vil være viktige områder fremover.

REGJERINGEN VIL AT BYGDEUTVIKLINGSMIDLENE FORVALTES AV INNOVASJON NORGE

Landbruket er en viktig del av det samlede næringslivet i store deler av distrikts-Norge. Regjeringen mener derfor Innovasjon Norge også i fremtiden skal dekke oppdrag knyttet til landbruksbasert næringsutvikling. I evalueringen av Innovasjon Norge ble det vist til at Bygdeutviklingsmidlene (BU-ordningen) i liten grad bidro til selskapets måloppnåelse. Det nye forslaget til målstruktur for selskapet fokuserer på flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Landbruket er en viktig del av det samlede næringslivet. Innovasjon Norge tilfører BU-ordningen en kompetanse om næringsutvikling som ikke enkelt lar seg erstatte gjennom alternative forvaltningsordninger. Etter en samlet vurdering mener derfor regjeringen at Innovasjon Norge også i fremtiden skal dekke oppdrag knyttet til landbruksbasert næringsutvikling.

EVALUERING AV LÅNEORDNINGENE I INNOVASJON NORGE

Nærings- og handelsdepartementet vil ta initiativ til å evaluere låneordningene Innovasjon Norge forvalter på vegne av departementet. Låneordningene utgjør et vesentlig volum av Innovasjon Norges samlede tilsagn, og har ikke vært evaluert den senere tid. Evalueringen skal gi en vurdering av risikoprofilen i ordningene.

REGJERINGEN FORESLÅR NYE MÅL FOR SIVA

I meldingen foreslås nye mål for SIVA. Målene skal i større grad enn dagens mål tydeliggjøre hva som er målet med SIVAs virksomhet og i mindre grad reflektere hvordan selskapet utfører sin virksomhet. De nye målene skal gi grunnlag for en bedre fremtidig styring av selskapet, og en bedre måling av hvilke effekter selskapets aktiviteter har. De nye målene fremhever at selskapet har en rolle overfor større industrielle prosjekter. Den nye målstrukturen innebærer ingen endring i selskapets virksomhet.

SIVA er en ønsket partner i en rekke ulike næringsutviklingsprosesser, men har ikke ressurser til å være til stede i alle slike prosesser. Regjeringen vil i denne meldingen avklare selskapets mandat og dermed sikre en tilpasning av forholdet mellom ambisjoner og ressurser. Selskapet skal konsentrere ressursbruken der muligheten for måloppnåelse er størst. Selskapet skal bruke sitt omfattende nettverk for å sikre at SIVAs virkemidler er godt kjent og tilgjengelige.

REGJERINGEN VIL TYDELIGGJØRE SIVAS ROLLE SOM INDUSTRIUTVIKLER

SIVA har de senere årene opplevd at selskapet i større grad enn før etterspørres som aktør i flere større og mer krevende prosjekter. Regjeringen mener SIVA kan spille en rolle i flere store eiendomsprosjekter enn i dag. SIVA har i dag anledning til å gå inn i slike prosjekter. Regjeringen går derfor inn for at SIVA også i fremtiden kan bidra i utviklingen av flere store eiendomsprosjekter av lokal, regional og nasjonal betydning.

REGJERINGEN VIL EVALUERE SIVAS EIENDOMSVIRKSOMHET

Evalueringen bør blant annet se nærmere på begrunnelsen for og etterspørselen etter SIVAs tilbud på eiendomssiden, og analysere selskapets strategi og prioriteringer, arbeidsmetoder, porteføljesammensetning og bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Evalueringen skal også se nærmere på problemstillinger knyttet til større eiendomsprosjekter som involverer internasjonale selskaper, for å gi selskapet klare retningslinjer overfor denne typen prosjekter.

REGJERINGEN VIL STYRKE SAMARBEIDET MELLOM VIRKEMIDDELAKTØRENE

Både SIVA og Innovasjon Norge opererer i et åpent system med mange grenseflater, både overfor oppdragsgivere, samarbeidspartnere i virkemiddelapparatet, organisasjoner for næringslivet og andre aktører. For å sikre en god utnyttelse av statens ressurser, er det derfor viktig å ha klare rolledelinger og godt samarbeid. Regjeringen understreker betydning

gen av utstrakt samarbeid mellom Innovasjon Norge og SIVA, og mellom disse og Norges forskningsråd og en rekke andre aktører i virkemiddelapparatet, utenriktjenesten og private aktører. Samarbeidet mellom Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd skal resultere i tre tydelige og samkjørte aktører, der virkemidlene utfyller hverandre og fremstår på en helhetlig måte for bedriftene, FoU-institusjoner og offentlige myndigheter i hele landet.

Et helhetlig virkemiddelapparat må også være kundevennlig når det gjelder hvordan ulike tjenester og virkemidler presenteres for bedriftene. Regjeringen vil derfor bedre informasjonen om de tilgjengelige ordningene og gjøre det lettere for gründere og bedrifter å orientere seg blant virkemiddelapparatets ulike tjenester og programmer. Regjeringen vil at virkemiddelaktørene skal ha tydelige koblinger mellom de ulike aktørenes informasjonsportaler og at virkemiddelaktørene har en ensartet og tilgjengelig fremstilling av egne virkemidler og tjenester.

REGJERINGEN ER OPPTATT AV GOD OG TREFFSIKKER VIRKEMIDDELBRUK

Regjeringen mener det er viktig at bedriftsrettede virkemidler er treffsikre og gode. I meldingen trekker regjeringen frem sentrale kriterier for å vurdere ulike virkemidler. Bedriftsrettede virkemidler skal bidra til å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter som ellers ikke ville blitt iverksatt. Hensikten med et næringspolitisk eller distrikts- og regionalpolitisk virkemiddel er at det skal bidra til bedre utnyttelse av samfunnets ressurser, eller oppnå særskilte politiske mål.

Nærings- og handelsdepartementet vil, i samarbeid med berørte departementer, ta initiativ til en kartlegging av tilgjengelige offentlige bedriftsrettede virkemidler for næringsutvikling. Hensikten er å få en samlet oversikt over dagens bedriftsrettede virkemidler, og kartlegge hvilke virkemidler som er tilgjengelige for ulike bedrifter, både når det gjelder fasene i en bedrifts utvikling, størrelse og sektor.

I sin rapport om tidligfase finansiering, *The need for government supported capital measures in the market for early stage risk capital in Norway*, viser MENON at det er en klar og økende knapphet på risikokapital for finansiering av prosjekter i tidlig fase. Nærings- og handelsdepartementet har også mottatt innspill fra en rekke ulike selskaper og organisasjoner som uttrykker bekymring for manglende tilbud til pilot- og demonstrasjonsprosjekter.

Nærings- og handelsdepartementet vil innenfor gjeldende rammer videreutvikle dagens tilbud til pilot- og demonstrasjonsanlegg samt tilgang på kapital i bedrifters tidlige fase.

REGJERINGEN VIL STØTTE OPP OM FORRETNINGSENGLER

Regjeringen anser forretningsengler som en viktig aktør i kapitalmarkedet i tidlig fase og ønsker å stimulere denne investorgruppen. Derfor ønsker regjeringen å støtte opprettelse og videreutvikling av nasjonale nettverk for forretningsengler. Det foreslås at Innovasjon Norge får ansvaret for å støtte etablering og oppbygging av slike nettverk. Slike nettverk kan knyttes opp mot nye såkornfond eller lignende miljøer.

REGJERINGEN VIL OPPRETTE EN INVEST IN NORWAY-FUNKSJON

For Norge kan utenlandske direkteinvesteringer bety både arbeidsplasser, økt kompetanse og bedre tilgang til utenlandske markeder. Regjeringen ønsker å legge til rette for en mer systematisk og helhetlig håndtering av henvendelser fra utenlandske selskaper som vurderer lokalisering i Norge, og vil derfor etablere en profesjonell og robust funksjon i det offentlige virkemiddelapparatet – Invest in Norway – for håndtering av slike saker.

Nærings- og handelsdepartementet vil be Innovasjon Norge påta seg sekretariatsansvaret for Invest in Norway funksjonen. Selskapet må i dette arbeidet samarbeide tett og koordinert med andre virkemiddelaktører, som blant annet SIVA og Norges forskningsråd.

REGJERINGEN VIL FORESLÅ NYE LANDSDEKKENDE SÅKORNFOND

Regjeringen vil foreslå at det opprettes nye landsdekkende såkornfond, og at Innovasjon Norge får ansvaret for å forvalte statens eierandeler. På sikt vil det opprettes inntil seks fond. Fondene skal investere i såkorn- og oppstartsfasene i nye innovative og internasjonalt konkurransedyktige bedrifter. Formålet med de nye fondene er å utløse kapital til bedrifter i tidlig fase og å bygge opp og videreutvikle gode forvaltningsmiljøer. Regjeringen vil komme tilbake med et konkret forslag til innretning av den statlige deltakelsen i nye landsdekkende såkornfond i revidert nasjonalbudsjett for 2012. Innretningen skal ta sikte på å gi insentiver for best mulig forvaltning av statens verdier.

REGJERINGEN FORESLÅR NYTT MANDAT FOR INVESTINOR

Investinors investeringer viser at det er mange attraktive muligheter utenfor de fastsatte satsingsområdene. For å gi Investinor tilstrekkelig fleksibilitet og samtidig fastslå prinsippene for Investinors investeringer, foreslår regjeringen å endre dagens føring om spesifikke satsingsområder til at Investinor skal

prioritere lønnsomme investeringer: i sektorer med næringsmiljøer med internasjonale komparative fortrinn, som ivaretar utnyttelse av viktige naturressurser, som ivaretar utnyttelse av ny teknologi og kompetanse eller som bidrar til mindre miljøbelastning og menneskeskapte klimaendringer. Dette kan dreie seg om investeringer innen blant annet miljøteknologi, energi, marint næringsliv, maritim sektor, reiseliv, IKT og bio- og helseteknologi. I tillegg overføres eierskapet til Investinor fra Innovasjon Norge til Nærings- og handelsdepartementet.

2. Nærare omtale av enkelte kapitler i meldinga

2.1 Videre utvikling av Innovasjon Norge og SIVA

Regjeringen er opptatt av at Innovasjon Norge og SIVA fortsatt skal være sentrale og effektive aktører i utføringen av nærings- og distriktpolitikken:

- Regjeringen forbedrer styringen av Innovasjon Norge gjennom å foreslå nye mål for selskapet. De nye målene fremhever tydelig hva selskapet skal oppnå, og er dekkende for selskapets virksomhet. Målstrukturen legger til rette for økt grad av målstyring og bedre oppfølging av selskapets resultater.
- Regjeringen forbedrer eierstyringen av Innovasjon Norge sammen med fylkeskommunene gjennom å utforme målsettinger på strategisk viktige områder knyttet til selskapets rolle som faglig kompetent rådgiver for eiere og oppdragsgivere, for selskapets internasjonaliseringsvirksomhet, for forenklingen av selskapets tjenesteportefølje og for selskapets møte med kundene. Eierstyringen skal som i dag, være i tråd med regjeringens eierstyringspolitikk.
- Regjeringen vil forenkle virkemiddelporteføljen til Innovasjon Norge, slik at selskapets brukere enkelt kan orientere seg i selskapets programmer og tjenester. Nærings- og handelsdepartementet vil gi Innovasjon Norge i oppdrag å foreslå konkrete forenklinger, mens hver enkelt oppdragsgiver har et selvstendig ansvar for å gjennomføre konkrete forenklingstiltak på egne ansvarsområder.
- Regjeringen styrker samordningen av departementenes oppdrag til Innovasjon Norge og SIVA gjennom felles styringssignaler til selskapene i Nærings- og handelsdepartementets oppdragsbrev.
- Regjeringen vil følge opp at Innovasjon Norge har en god kundedialog og be selskapet se på forenkling av søknadsprosessen og rapporterings-

kravene som stilles kundene. Regjeringen er opptatt av at Innovasjon Norges møte med kundene er konstruktive og effektive, og at man unngår unødig kompliserte søknadsprosesser og rapporteringskrav.

- Regjeringen vil gi Innovasjon Norge et tydelig mandat til å være en innovasjonspolitisk rådgiver for eiere og oppdragsgivere av selskapet. Innovasjon Norge skal vurdere hvilke av selskapets programmer og tjenester som gir særlig god måloppnåelse og hvilke som virker mindre godt, og i hvilken grad måloppnåelsen kan styrkes ved å gjøre endringer i den eksisterende virkemiddelporteføljen.
- Regjeringen forbedrer styringen av SIVA gjennom å foreslå nye mål for selskapet. Den nye målstrukturen fremhever tydelig hva selskapet skal oppnå, og er dekkende for selskapets virksomhet. Målstrukturen legger til rette for økt grad av målstyring og bedre oppfølging av selskapets resultater. Den nye målstrukturen innebærer ingen endring i selskapets virksomhet. Eierstyringen skal som i dag, være i tråd med regjeringens eierstyringspolitikk.
- Regjeringen understreker SIVAs mandat til å investere i større eiendomsprosjekter.
- Regjeringen vil gjennomføre en helhetlig evaluering av eiendomsvirksomheten til SIVA, og blant annet se nærmere på begrunnelsen for og etterspørselen etter SIVAs tilbud på eiendomssiden, og analysere selskapets strategi og prioriteringer, arbeidsmetoder, porteføljesammensetning og bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet.
- Regjeringen vil understreke SIVAs rådgivende rolle knyttet til utvikling av eksisterende virkemidler på sine områder.
- Regjeringen understreker at samarbeidet mellom Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd skal resultere i tre tydelige og samkjørte aktører, der virkemidlene utfyller hverandre og fremstår på en helhetlig måte for næringslivet, FoU-institusjoner og offentlige myndigheter i hele landet.
- Regjeringen vil bedre informasjonen om de tilgjengelige ordningene og gjøre det lettere for gründere og bedrifter å orientere seg blant virkemiddelapparatets ulike tjenester og programmer. Derfor vil regjeringen at virkemiddelaktørene skal ha tydelige koblinger mellom de ulike aktørenes informasjonsportaler og at virkemiddelaktørene har en ensartet og tilgjengelig fremstilling av egne virkemidler og tjenester.
- Nærings- og handelsdepartementet vil be Innovasjon Norge ta initiativ til å fornye samarbeidstalen med Sametinget.

2.2 Videre utvikling av virkemiddelportefølje

Regjeringen legger vekt på at Innovasjon Norge og SIVA skal ha velbegrunnede og effektive virkemidler som svarer på næringslivets behov i dag og i årene som kommer. Regjeringen går inn for:

- Kriterier for god virkemiddelbruk som skal være veiledende for eventuelle nye virkemidler som legges til Innovasjon Norge og SIVA. Regjeringen ber Innovasjon Norge og SIVA foreta en gjennomgang av selskapenes samlede virkemiddelportefølje basert på kriteriene.
- En kartlegging av tilgjengelige offentlige bedriftsrettede virkemidler for næringsutvikling. Hensikten er å få en samlet oversikt over dagens bedriftsrettede virkemidler, og kartlegge hvilke virkemidler som er tilgjengelige for ulike bedrifter, både når det gjelder fasene i en bedrifts utvikling, størrelse og sektor.
- En forenkling av Innovasjon Norges virkemiddelporteføljen, for å sikre at selskapets brukere enkelt kan orientere seg i selskapets programmer og tjenester. Nærings- og handelsdepartementet vil gi Innovasjon Norge i oppdrag å foreslå konkrete tiltak for å forenkle egen virkemiddelportefølje. Nærings- og handelsdepartementet vil følge opp eventuelle anbefalinger i samarbeid med eierne og berørte departementer. Hver enkelt oppdragsgiver har imidlertid et selvstendig ansvar for å gjennomføre konkrete forenklingstiltak på egne ansvarsområder
- En evaluering av låneordningene som Innovasjon Norge forvalter for Nærings- og handelsdepartementet for å vurdere måloppnåelse, risikoprofil og utviklingsmuligheter.
- At Innovasjon Norge fortsatt skal forvalte Bygdeutviklingsmidlene gjennom Innovasjon Norge, for å tilføre mottakere i ordningen størst mulig kompetanse på næringsutvikling.
- Utvikling av dagens tilbud til pilot- og demonstrasjonsprosjekter.
- Utvikling av dagens tilbud på kapital i bedrifters tidlige fase.
- En videreføring av SIVAs nye næringshageprogram, i tillegg til SIVAs nye inkubasjonsprogram, for å bistå nyetablerte bedrifter til best mulig utnyttelse av forretningsideens innovasjons- og vekstpotensial.
- En styrking av Innovasjon Norges arbeid med internasjonalisering hvor:
 - Samarbeidet mellom Innovasjon Norge og utenrikstjenesten skal styrkes.
 - Samarbeidet mellom Innovasjon Norges distrikts- og utekontorer skal bedres. Utekontorene skal formidle kunnskap om uutnyttede markedsmuligheter i utlandet til Innovasjon

Norge sentralt og/eller distriktskontorer og relevante næringsaktører.

- Små og mellomstore bedrifter er den viktigste målgruppen.
- Det presiseres at tjenestetilbudet skal ha hovedvekt på praktisk assistanse fremfor mer dyptgående strategisk rådgivning. I enkelte markeder skal markedskompetanse som kommer viktige strategiske næringer til gode prioriteres.
- Utekontorenes evne til å levere landanalyser for viktige markeder skal styrkes.
- Innovasjon Norges tilstedeværelse i Asia og Afrika skal styrkes.
- Samarbeidet mellom Innovasjon Norge og Norges forskningsråd skal styrkes.
- Samarbeidet mellom Innovasjon Norge og SIVA skal styrkes.
- Det skal etableres et strategisk råd for Innovasjon Norges internasjonale tilstedeværelse. Det vises for øvrig til at det er Innovasjon Norges styre som avgjør hvor selskapets utekontorer lokaliseres.
- Profileringen av norsk næringsliv i utlandet skal styrkes.
- SIVA skal videreføre sitt arbeid i Nordvest-Russland, men utover dette ikke foreta investeringer utenfor Norge.
- At SIVAs eiendomsvirksomhet kan spille en rolle overfor større eiendomsprosjekter. Regjeringen går derfor inn for at SIVA i fremtiden kan bidra i utviklingen av flere store eiendomsprosjekter av lokal, regional og nasjonal betydning.
- Etablering av en profesjonell og robust funksjon i det offentlige virkemiddelapparatet – Invest in Norway – for å ta imot utenlandske henvendelser om etablering av investeringer i Norge. Invest in Norway skal ikke arbeide aktivt for å tiltrekke utenlandske investeringer til Norge. Sekretariatsfunksjonen for den nye funksjonen legges til Innovasjon Norge. Selskapet må imidlertid samarbeide tett og koordinert med andre virkemiddelaktører som blant annet SIVA og Norges forskningsråd.
- Opprettelse av nye landsdekkende såkornfond, og at Innovasjon Norge får ansvaret for å forvalte statens eierandeler. På sikt vil det opprettes inntil seks fond. Fondene skal investere i såkorn- og oppstartsfasene til nye innovative og internasjonalt konkurransedyktige bedrifter. Formålet med de nye fondene er å utløse kapital til bedrifter i tidlig fase og å bygge opp og videreutvikle gode forvaltningsmiljøer. Innretningen skal ta sikte på å gi insentiver for best mulig forvaltning av statens verdier. Fondenes satsingsområder vil bestemmes av fondsforvalternes kompetanse,

men eksempelvis vil energi, miljøteknologi, marin sektor, IKT, bio- og helseteknologi og reiseliv være interessante områder. Regjeringen vil komme med et konkret forslag til innretning av den statlige deltakelsen i nye såkornfond i revurdert nasjonalbudsjett for 2012.

- Endringer i mandatet til Investinor for å gi selskapet tilstrekkelig fleksibilitet og samtidig fastslå prinsippene for Investinors investeringer. Mandatet foreslås endret slik at selskapet skal prioritere lønnsomme investeringer i sektorer med næringsmiljøer med internasjonale komparative fortrinn, som ivaretar utnyttelse av viktige naturressurser som ivaretar utnyttelse av ny teknologi og kompetanse eller som bidrar til mindre miljøbelastning og menneskeskapte klimaendringer. Dette kan dreie seg om investeringer innen blant annet miljøteknologi, energi, marint næringsliv, maritim sektor, reiseliv, IKT og bio- og helseteknologi.
- At eierskapet til Investinor overføres fra Innovasjon Norge til Nærings- og handelsdepartementet.
- Støtte til etablering og videreutvikling av nasjonale nettverk for forretningsengler. Slike nettverk kan knyttes opp mot nye såkornfond eller lignende miljøer.

Regjeringen vil:

- Legge frem en egen melding til Stortinget om immaterielle rettigheter hvor betydningen av immaterielle rettigheter for innovasjon og verdiskaping vil gjøres rede for.
- Legge frem en egen strategi for økt innovasjonseffekt av offentlige anskaffelser.
- Legge frem en handlingsplan for kultur og næring. Handlingsplanen skal bidra til økt verdiskaping og sysselsetting i kulturnæringene gjennom å legge til rette for flere gründere, flere vekstbedrifter og flere nyskapende næringsmiljøer.
- Legge frem en strategi for mineralnæringen hvor målsetting er å legge til rette for økt verdiskaping og sysselsetting gjennom vekst i mineralnæringen i Norge.
- Videreføre satsingen innenfor innovasjon i helse- og omsorgssektoren.
- Igangsette et strategisk arbeid med en ny plan for norsk design.

2.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

2.3.1 Økonomiske konsekvenser

Tiltakene som gjennomgås nedenfor er kun tiltak som kan ha økonomiske og administrative konsekvenser av et visst omfang. Det er ikke her gjort vur-

deringer av tiltak som i første omgang innebærer at et saksområde skal utredes eller vurderes. For slike saker vil en vurdering av økonomiske eller administrative konsekvenser være en del av selve utredningen eller vurderingen. Det er heller ikke gjort noen vurdering av saker med mindre økonomiske eller administrative konsekvenser.

Den nye målstrukturen for Innovasjon Norge bidrar til å klargjøre hva regjeringen ønsker at selskapet skal oppnå, og hva som er midler for å nå dette målet. Regjeringen legger videre opp til at alle Innovasjon Norges virkemidler skal ha en tydelig kobling til målstrukturen. Dette vil kunne bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse. Nytt mål- og resultatstyringssystem vil styrke styringen av selskapet, og dermed bidra til en mer effektiv bruk av offentlige midler til innovasjon og nyskaping.

Et relatert tiltak er knyttet til en forenkling av Innovasjon Norges tjenesteportefølje. En forenklet tjenesteportefølje vil kunne redusere administrasjonsbyrden, og gjøre det enklere for kundene å orientere seg i det offentlige virkemiddelapparatet. Eventuelle endringer i gjeldende portefølje vil gjøres innenfor departementets til enhver tid gjeldende budsjetttramme.

For å gjøre det lettere for gründere og bedrifter å orientere seg blant virkemiddelapparatets ulike tjenester og programmer, skal aktørene gi bedre informasjon om sine ordninger. Regjeringen ønsker derfor at virkemiddelaktørene skal ha tydelige koblinger mellom sine informasjonsportaler og at virkemiddelaktørene har en ensartet og tilgjengelig fremstilling av egne virkemidler og tjenester.

Departementene vil arbeide med ytterligere samordning av felles styringssignaler til selskapene i Nærings- og handelsdepartementets oppdragsbrev til Innovasjon Norge og SIVA. Også formen på de ulike departementenes oppdragsbrev vil samordnes. Arbeidet ventes å kreve økt ressursinnsats i de berørte departementene. En sammenstilling av oppdragene fra de ulike departementene ventes å være ressursbesparende for Innovasjon Norge.

Opprettelsen av en Invest in Norway-funksjon medfører isolert sett økte kostnader. Samtidig vil en etablert Invest in Norway-funksjon kunne håndtere henvendelser fra utlandet mer effektivt enn den enkelte offentlige virksomhet kan på ad hoc-basis. Samlet sett vil opprettelsen kunne bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse i offentlig sektor.

Opprettelsen av nasjonale nettverk for forretningsengler vil kreve at noe av Innovasjon Norges ressurser kanaliseres til arbeid med feltet. Tiltaket ventes å ha positive effekter, i form av økte og mer profesjonaliserte private investeringer i tidlig fase.

I stortingsmeldingen presenterer regjeringen en rekke tiltak for å styrke Innovasjon Norges arbeid

med internasjonalisering, innenfor de til enhver tid gjeldende rammer. Økt samarbeid i internasjonaliseringsarbeidet mellom Innovasjon Norge og utenriks-tjenesten kan bidra til en mer effektiv ressursbruk og et bedre tilbud for Innovasjon Norges kunder. Et forsterket samarbeid mellom SIVA og Innovasjon Norge i internasjonaliseringsarbeidet vil bidra til å unngå dobbeltarbeid gjennom en mer helhetlig arbeidsdeling.

Forslaget om å opprette nye såkornfond vil medføre vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser. Regjeringen vil komme tilbake med et konkret forslag til innretning av den statlige deltakelsen i nye landsdekkende såkornfond i revidert nasjonalbudsjett for 2012.

I meldingen varsles det at eierskapet til Investinor overføres fra Innovasjon Norge til Nærings- og handelsdepartementet. Regjeringen foreslår at Investinors satsingsområder endres til føringer om komparative fortrinn, naturressurser, teknologi- og kompetanseområder og reduserte miljø- og klimabelastninger. Selskapet foreslås framover styrt på investeringsfaser og avkastningskrav. De foreslåtte endringene kan bidra til høyere avkastning fra Investinor. Nærings- og handelsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget i Prop. 1 S (2012–2013).

Det ventes ikke at meldingen vil ha konsekvenser når det gjelder likestilling eller miljøpåvirkning.

3. Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og leiaren Terje Aasland, frå Framstegspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, frå Høgre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, frå Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, frå Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og frå Kristeleg Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Meld. St. 22 (2011–2012) Verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA SF, som legg rammene for vidare utvikling av Innovasjon Norge og SIVA og syner korleis selskapa er sentrale verktøy i realiseringa av regjeringa sin næringspolitikk og distrikts- og regionalpolitikk. Komiteen merkar seg at det i meldinga vert slått fast at den overordna målsettinga for næringspolitikken er arbeid til alle og å legge til rette for størst mulig samla verdiskaping i norsk økonomi. Det vert òg slått fast at verdiane som vert skapte skal legge grunnlaget for den norske velferdsstaten.

Komiteen har merka seg at som eit ledd i arbeidet med St.meld. nr. 7 (2008–2009) Et nyska-

pende og berekraftig Norge, vart OECD bedt om å foreta ein gjennomgang av det norske innovasjonssystemet. I sum konkluderer rapporten frå OECD mellom anna med at det norske offentlege verkemiddelapparatet fungerer godt. Dette omfatta støtta til næringsrelevant forskning gjennom Noregs forskingsråd og Skattefunn, og til innovasjonsarbeid gjennom Innovasjon Norge.

Komiteen har også merka seg at det er gjennomført evalueringar av både Innovasjon Norge og SIVA i løpet av 2009 og 2010. Evalueringane har vore ute på opne høyringsrunder. Det har i tillegg vore eigne oppfølgingsutgreiingar om reiselivssatsinga, uteverksemda til Innovasjon Norge og om den økonomiske berekrafta i innovasjonsselskapa der SIVA er inne.

Komiteen har merka seg at samanlikna med andre land er norske næringsretta verkemiddel samla i få organisasjonar som har ei relativ klar arbeidsdeling mellom seg. I evalueringa av Innovasjon Norge blei det gjennomført ei samanlikning med organiseringa i Sverige, Danmark, Finland, Irland og Nederland. Ingen av desse landa har ein verkemiddelaktør med ei såpass brei portefølje av ansvarsområde som det Innovasjon Norge har. Det betyr at Innovasjon Norge står ovanfor ei unik blanding av oppgåver som kan gjera det lettare å sjå heilskapen i tilbodet og medverke til å redusera bedriftene sine kostnader.

Komiteen er nøgd med at både SIVA og Innovasjon Norge får spissa kompetansen sin, og at ansvarsområda vert avklart mellom selskapa. Komiteen er samd med regjeringa i at samarbeidet mellom SIVA, Innovasjon Norge og Noregs forskingsråd skal resultere i tre tydelege og samkørde aktørar, der verkemidla utfyller kvarandre og framstår på ein heilskapleg måte for næringslivet, FoU-institusjonar og offentlege myndigheiter over heile landet.

Komiteen er også glad for at Nærings- og handelsdepartementet, i samarbeid med dei departementa det gjeld, vil ta initiativ til ei kartlegging av tilgjengelege offentlege bedriftsretta verkemiddel for næringsutvikling, slik at ein får ei samla oversikt over alle slike verkemiddel. Dette vil og gjere det mogeleg å kartlegge kva verkemiddel som er tilgjengelege for ulike bedrifter, både når det gjeld dei forskjellige fasane i ei bedrift si utvikling, størrelse og sektor. Komiteen ser positivt på dette, og meiner at dette vil være svært nyttig for bedriftene.

Målet om tydelege koplingar mellom dei forskjellige aktørane sine nettsider til beste for kundane, vil gjera det lettare for gründarar og bedrifter å orientere seg blant verkemidla sine ulike tenester og program. Dette støttar komiteen fullt ut.

Komiteen har merka seg den rolla som samarbeidsforumet for Innovasjon Norge har. Komiteen

viser til at Nærings- og handelsdepartementet (NHD) er både eigar og oppdragsgjevar. Komiteen meiner det er viktig med eit felles mål- og resultatstyrings-system, og støttar at det vert lagt til rette for ei større grad av målstyring framfor detaljstyring av selskapa.

Komiteen har merka seg gjennomgangen av regjeringa sine prinsipp for god eigarstyring ved ei framstilling av staten sin eigarskapspolitikk, herunder samfunnsansvar og leiarløn, og også omtalen om eigarstyringa av SIVA og Innovasjon Norge.

Komiteen støttar meldinga i korleis styret sin rolle skal vera, kontakten mellom eigarane og styret, og betydningen av å ha uavhengige styrer. Det er hovudstyret i Innovasjon Norge som set grenser for dei regionale styra sine fullmakter, og komiteen er kjend med og støttar at grensene for dei regionale fullmaktene skal vurderast på nytt.

Komiteen er samd i at betre koordinering av oppdrag og styringssignal, og dermed tilrettelegging av ein meir heilskapleg mål- og resultatstyring av SIVA og Innovasjon Norge, er ønskeleg.

Komiteen støttar også at regjeringa sin politikk for mellom anna likestilling og berekraft vert lagt til grunn for selskapa si verksemd.

Komiteen er glad for at tilbodet av offentleg støtte til pilot- og demonstrasjonsanlegg skal utviklast vidare. Det same gjeld auka tilgang på kapital i tidleg fase, noko det er eit stort behov for.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Høyre og Framstegspartiet har fremma ei rekke representantforslag i Stortinget som omhandlar mellom anna SIVA og Innovasjon Norge, der dei etterlyser oppfølging av evalueringane.

Fleirtalet er derfor forundra over kritikken om at denne saka no kjem for fort, og at saka blir prioritert behandla i vårsesjonen på Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er overrasket over at regjeringspartiene har valgt å presse gjennom en så kort behandlingstid på denne meget viktige saken og på det grunnlag som ligger i proposisjonen all den tid det er heftet betydelige mangler ved saken dersom en skal kunne foreta en grundig evaluering av det statlige virkemiddelapparatet og SIVA. Svakheten i denne meldingen ligger særlig i at man ikke også tar for seg en evaluering av Forskningsrådet og forskningens rammevilkår og finansiering. Regjeringen legger opp til å komme tilbake til dette med en egen sak på et senere tidspunkt. Disse medlemmer mener at dette burde vært en del av denne saken da dette er en meget viktig del av selve innovasjonsarbeidet og dermed også en del av

virkemiddelapparatet. Når regjeringen ikke ser denne klare sammenhengen, medfører dette at man ikke får den helhetlige gjennomgangen en burde hatt, og saken vil dermed måtte fremstå med betydelige mangler. Disse medlemmer vil dermed måtte komme tilbake til de problemstillinger som vil måtte gjelde forskningens rammevilkår og Forskningsrådets arbeid når denne saken legges frem for Stortinget på et senere tidspunkt. Disse medlemmer mener videre regjeringen i liten grad drar opp hva som skal ligge til grunn for innovasjonspolitikken og virkemiddelapparatet i fremtiden. En er svært lite klar på om det er distriktspolitiske hensyn eller næringpolitiske hensyn som skal være det bærende elementet. Disse medlemmer finner også grunn til å påpeke viktigheten av at man i en rådgivningsfase ikke bare ser seg blind på hva det offentlige virkemiddelapparatet kan bidra med, men i særlig grad også involverer privat kompetanse og ikke minst den kompetanse som en nå har klart å bygge opp tilknyttet NCE-systemet. Her ligger det svært mye god kompetanse en kan gjøre seg bedre nytte av i utformingen av fremtidens næringspolitikk.

Disse medlemmer mener det er svært viktig å legge til rette for etablering av nye og fremtidsrettede bedrifter, og at dette skjer på en god og lite byråkratisk måte. Dette fordrer at man prioriterer forenklinger og ikke minst at man får på plass gode og effektive ordninger slik at disse bedriftene får mulighet til å lykkes. Regjeringen har selv gjentatte ganger påpekt viktigheten av det å få til nyetablering av bedrifter i Norge. På denne bakgrunn finner disse medlemmer det svært underlig at man i liten grad sier noe om økt satsing på inkubatorprogrammet. Dette er, etter disse medlemmers mening, noe av det mest virkningsfulle programmet Norge har. Her burde man være betydelig mer konkret i sine målsettinger. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn be regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 fremme forslag om hvordan en ytterligere kan styrke inkubatorprogrammet slik at flere kan komme inn under dette systemet.

Disse medlemmer mener at mye av det som legges frem som endringer og tiltak i meldingen er meget fornuftig. Dette gjelder både når det gjelder forslag til endringer vedrørende målstyring og organisering. Det er imidlertid et faktum at man bare i liten grad drøfter den store utfordringen knyttet til om hvorvidt en får tilstrekkelig med innovasjon igjen for alle de offentlige midlene man kanalisere gjennom særlig Innovasjon Norge. Man burde i større grad enn det som er tilfelle i meldingen, drøftet om det kunne være andre måter å finansiere forskning og utvikling, innovasjon, bedriftsutvikling, etc. på enn det som gjøres i dag. I den forbindelse er det svært viktig å påpeke det samspillet som til enhver tid må

være knyttet til hva som skal være virkemiddelapparatets rolle og hva som kan være andre private aktørers rolle.

Disse medlemmer tviler på om tiltakene som er lansert i meldingen vil bidra til noe særlig enklere virkemiddelapparat for norsk næringsliv. Det er tvert imot overraskende at Innovasjon Norge selv, og ikke regjeringen gjennom denne meldingen, skal foreslå forenklinger. Disse medlemmer kan heller ikke se at regjeringen i meldingen tar inn over seg og svarer på den kritikk om manglende innovasjonsresultater som er kommet både fra riksrevisjonen og fra andre i form av konkrete tiltak for Innovasjon Norge, særlig når det er et faktum at en for stor del av Innovasjon Norges portefølje er lite eller ikke tilknyttet innovasjonsprosjekter.

Virkemiddelapparatet generelt

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre vil i all hovedsak ha en dreining av virkemiddelapparatet bort fra rene tilskuddsordninger og over til mer skatteincentive ordninger der dette er mulig ut fra bedriftenes økonomiske situasjon. Det er ikke tvil om at det er bedriftene selv som har de aller beste forutsetninger for å kunne vurdere hvilke behov en har knyttet til nytenkning og innovasjon. Det er også fullt ut mulig, dersom en har økonomi til det, å kunne hente inn råd og praktisk hjelp i det private markedet knyttet til omstillingsprosesser, ekspansjon, markedsundersøkelser etc. I disse tilfellene vil det være mer nyttig med gode skattefradragordninger fremfor å måtte gå gjennom en rekke søknadsprosesser og møter for å få bistand fra det offentlige virkemiddelapparatet. Så lenge skatte- og avgiftsregimet opprettholdes i dagens form, er disse medlemmer opptatt av at virkemiddelapparatet innrettes på en best mulig måte for å ivareta næringspolitiske hensyn fremfor distriktspolitiske hensyn. Det som må være retningsgivende for virkemiddelapparatet må alltid være ideens mulighet til å kunne lykkes frem mot en mulighet for å kunne kommersialiseres, og ikke andre utenforliggende hensyn som bostedsadresse, kjønn etc. I tillegg er disse medlemmer opptatt av at en må få mindre detaljstyring av virkemidlene og mer generell målstyring og resultatoppfølging. Disse medlemmer vil også påpeke viktigheten av at det offentlige virkemiddelapparatet ikke skal operere innenfor områder der en allerede har et velfungerende marked. Dette gjelder særlig i tilfeller der staten opptre som långiver og særlig innenfor lavrisikomarkedet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at de offentlige virkemidler i meldingen først og fremst er planlagt satt inn i såkorn- og venturefasen

og i mindre grad i en bedrifts tidligfase, hvor risikoen riktignok er større, men hvor en ikke fortrenger private aktører. Meldingen er uklar på virkemidlene for inkubasjon og tidligfasekapital og hvordan staten kan styrke sin rolle i støtte til og kommersialisering av tidligfaseselskaper. Disse medlemmer mener at de landsdekkende etablerertilskuddene er en ordning som treffer denne fasen og som har hatt et altfor stort nedtrekk beløpsmessig i de senere år.

Innovasjon Norge

Komiteen er kjend med at evalueringa av Innovasjon Norge skulle vurdere om og korleis Innovasjon Norge oppfyller dei mål og føringar som er lagt for selskapet.

Det skulle mellom anna bli gjeve ei vurdering av samansetninga av selskapet sine tenester, tilgjenge for brukarane og samfunnsøkonomiske effektar av selskapet si verksemd. Vidare skulle både effekten av samanslåinga av dei fire organisasjonane og dessutan dagens organisering av selskapet evaluerast. Også Innovasjon Norge sitt samarbeid med andre aktørar samt framtidige utfordringar og vidare utvikling skulle bli vurdert.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, er kjend med at evalueringa har vore på ein brei høyringsrunde, og at evalueringa peika på at det var behov for å sjå nærmare på reiselivssatsinga og arbeidet ved utekontora.

Fleirtalet er nøgd med at regjeringa har kome med ein eigen strategi for reiseliv som handsamar utfordringane og framtidige moglegheiter knytta til reiselivssatsinga, og at det er laga ei eiga evaluering av utekontora.

Fleirtalet syner til at overordna viste evalueringa at Innovasjon Norge med stor sannsynlegheit bidreg til auka verdiskaping i Noreg. Det vert vist til at Innovasjon Norge formidlar finansielle verkemiddel på ein profesjonell og fagleg solid måte, men at Innovasjon Norge i for lita grad har utvikla seg som ein kunnskapsorganisasjon og premissgjevar for norsk næringspolitikk.

Komiteen syner til at evalueringa óg viste at det er behov for å gjera samanhengen meir eintydig mellom selskapet sine mål og verkemiddel, og at ein burde styre organisasjonen med mindre grad av detaljnivå enn i dag, og meir på rammestyring. Det vart òg peika på at dei ulike prioriteringane i årsbudsjetta har mykje å seie for i kva grad dei overordna måla vert nådd. Måloppnåinga vil derfor variere år for år.

Færre sektorretta program, og meir djubdekunnskap på enkelte sterke norske næringsmiljø og kunn-

skapsområde, vil styrkje Innovasjon Norge si evne til å ligge i forkant av utviklinga.

Komiteen støttar at Innovasjon Norge får nye mål, og at det blir lagt vekt på at måla skal vere tilpassa og godt eigna for selskapet si verksemd, med ei klar kopling til verkemiddelportefølja.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, ser det som viktig at måla legg til rette for ei auka grad av målstyring og betre oppfølging av Innovasjon Norge. Fleirtalet viser til at Innovasjon Norge sitt formål er å vera staten og fylkeskommunane sitt verkemiddel for å realisere verdiskapande næringsutvikling i heile landet. Fleirtalet støttar hovudmålet, som er at Innovasjon Norge skal utløyse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønsam næringsutvikling og utløyse regionane sine næringsmessige muligheiter.

Fleirtalet er kjent med delmåla som er: fleire gode gründarar, fleire vekstkraftige bedrifter og fleire innovative næringsmiljø. Fleirtalet støttar at eigarane av Innovasjon Norge i si eigarstyring skal fokusere spesielt på selskapet si rolle som fagleg kompetent rådgjevar for eigarar og oppdragsgjevarar og Innovasjon Norge si internasjonaliseringsverksemd.

Forenkling av tenesteportefølja er, etter fleirtalet sitt syn, svært viktig, og det er difor gledeleg at det også skal fokuserast på dette. Det er i dag vanskeleg for kundane å orientera seg i mylderet av program og tenester som Innovasjon Norge har. Fleirtalet har merka seg at det blir trekt opp både ambisjonar og retning for forenkling av virkemiddelportefølja, noko som fleirtalet finn særskilt viktig.

Fleirtalet støttar regjeringa i synet på at god kundedialog er viktig.

Fleirtalet er samd i at det er viktig å evaluera utlånsvirksemda til Innovasjon Norge. I denne samanhengen må det spesielt vurderast om risikoprofilen bør bli høgere.

Fleirtalet støttar at Innovasjon Norge framleis skal forvalte Bygdeutviklingsmidlane. Fleirtalet er òg samd i at Innovasjon Norge tilfører ordninga kompetanse om næringsutvikling, noko som ikkje lett kan erstattast i andre organ.

Fleirtalet ser fram til at det vert utforma nye målsettingar for Innovasjon Norge si rolle som fagleg, kompetent rådgjevar for eigarane og oppdragsgjevarane, forenkling av selskapet sin tenesteportefølje, og selskapet sitt møte med kundar samt for selskapet si internasjonale verksemd. Vidare ser fleirtalet fram til at det vert utforma eit nytt mål- og resultatstyringssystem, slik at fokuset vert på selskapets sitt resultat og ikkje på rapporteringa. Fleirtalet ser det som positivt at Innovasjon Norge får ei rolle som innovasjonspolitisk rådgjevar, og fagleg rådgjevar for eigarar og oppdragsgjevarane.

Fleirtalet ser fram til at det skal gjennomførast ein totalgjennomgang av verkemidla til Innovasjon Norge med sikte på å forenkle.

Komiteen har merka seg at Nærings- og handelsdepartementet har fått laga ei eiga utgreiing om Innovasjon Norge si verksemd i utlandet. I meldinga blir det slått fast at Innovasjon Norge sine utekontor i fyrste rekke skal tilby praktisk assistanse og ikkje djuptgåande strategisk rådgjeving. Komiteen støttar dette. Det er òg positivt at samarbeidet mellom Innovasjon Norge sine kontor i Noreg og utlandet skal styrkjast, og at det blir lagt opp til eit sterkare og meir formalisert samarbeid med utanriksstasjonane, Norges forskningsråd og SIVA. Komiteen viser òg til at det skal opprettast eit strategisk råd for å hjelpe med vurderingar kring kvar næringslivet ser behov for utekontortenester. Komiteen merkar seg at regjeringa ser vekstmarked som Asia og Afrika som viktige i åra som kjem.

I dag mottek Innovasjon Norge over 40 ordinære oppdragsbrev, der graden av detaljstyring varierar mellom dei ulike oppdragsgjevarane. Komiteen har merka seg at både Riksrevisjonen og Stortinget sin kontroll- og konstitusjonskomité har peika på at NHD bør ha eit større koordinerande ansvar for oppdraga.

Komiteen er glad for det arbeidet som er igangsett med ei sterkare koordinering av departementa sine oppdragsbrev til Innovasjon Norge.

Komiteen er også glad for at NHD i samråd med andre berørde departement vil utarbeide ein felles tekst som tek utgangspunkt i nye mål for selskapa og inneheld selskapa sine mål- og resultatstyringssystem samt føringar som er felles for departementa samt henvisningar til relevante politiske dokument.

NHD vil også i samarbeid med berørde departement medverke til samordning av formen på dei enkelte departementa sine oppdragsbrev.

Komiteen viser til at Innovasjon Norge og SIVA tilbyr nettverkstjenester til norske næringslivsaktørar. Innovasjon Norge har flere virkemidler som retter seg mot dette, som Norwegian Centres of Expertise (NCE), Arena-programmet, Bedriftsnettverk og Marint verdiskapingsprogram.

Komiteen viser til at NCE- og Arenaprogrammene nylig er evaluert.

Evalueringene viste at begge programmene er velfungerende og effektive virkemidler som bidrar til utvikling av sterke og internasjonalt konkurranse-dyktige næringsklynger. Evalueringene pekte imidlertid på forbedrings- og utviklingsmuligheter som kan bidra til å styrke programmene ytterligere.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Fol-

keparti forutsetter at Innovasjon Norge blir mindre byråkratisk og mer næringsrettet, samt at Innovasjon Norge konsentrerer seg om virksomhet som ikke er i direkte konkurranse med ordninger som tilbys av andre finans- og næringsaktører.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av at Innovasjon Norge skal ha mer fokus på rådgivning og tilrettelegging for bedriftsetablering av norske virksomheter i utlandet i fremtiden. I denne sammenheng ser disse medlemmer for seg en evaluering av Innovasjon Norges utenlandske virksomhet, herunder utekontorene, med hensyn til målstyring og resultatoppfølging.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at de støtte- og tilskuddsordninger Innovasjon Norge forvalter, gjøres generelle og landsdekkende.

Disse medlemmer stiller seg positive til at Bygdeutviklingsmidlene (BU-ordningen) i fremtiden forvaltes av Innovasjon Norge. Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens undersøkelse av Innovasjon Norge som statlig næringsutviklingsaktør, Dokument 3:4 (2008–2009), hvor det ble vist til at BU-ordningen i liten grad bidro til selskapets måloppnåelse.

Disse medlemmer vil at BU-ordningen trappes ned fordi den ivaretar distriktpolitiske hensyn og ikke næringspolitiske hensyn. Disse medlemmer mener at det er viktig å satse på bedriftsutvikling og innovasjon over hele landet, men da ut fra det prinsipp at ordningene gjøres generelle og uavhengige av kommune- og fylkesgrenser. Dagens BU-midler er i stor grad å anse som tilskudd til landbrukssektoren eller virksomheter knyttet opp imot denne. Gjenværende midler fra ordningen ønsker disse medlemmer å innlemme i Innovasjon Norges generelle ordninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Riksrevisjonen i sin undersøkelse påpekte at BU-ordningen gjennom Innovasjon Norge i for liten grad bidro til innovasjon og nyskaping og at evalueringen av Innovasjon Norge pekte på at bare halvparten av prosjektene som mottar støtte fra Innovasjon Norge har som mål å bidra til innovasjon., eller har lav innovasjonsevne. Disse medlemmer vil understreke at målet for Innovasjon Norge skal være å bidra til kunnskapsbasert vekst og verdiskaping, og av den grunn bør man se på muligheter for at prosjekter som ikke bidrar til innovasjon kan legges til annen forvaltning. De oppgaver Innovasjon Norge i dag har og som har lav innovasjonsgrad er ofte viktige oppgaver som bidrar både til omstilling og utvikling i

regioner og kommuner. Disse medlemmer mener at det er mye god kompetanse i norske kommuner på denne type prosjekter, eksempelvis under BU-ordningen, og at det bør vurderes å desentralisere slike oppgaver, noe som også vil bidra til at Innovasjon Norge kan spise virksomheten mot færre og innovative oppgaver.

Disse medlemmer vil videre peke på at meldingen har få, om noen tiltak som kan sikre at den offentlige næringsstøtten er samfunnsøkonomisk lønnsom, og at dette fremtrer som uheldig. Disse medlemmer viser videre til at Innovasjon Norge i sin eierstyring skal fokusere spesielt på selskapets egen rolle som faglig rådgiver for eiere, oppdragsgivere og for egen internasjonaliseringsvirksomhet. Disse medlemmer mener det vil være krevende for en aktør som Innovasjon Norge med sitt eget utgangspunkt og sitt eget virkemiddelapparat å gi uavhengige og frittstående råd om endringer i næringspolitikken.

Nettverk for forretningsenglar

Komiteen ser positivt på at regjeringa vil støtte oppretting og vidareutvikling av nasjonale nettverk for forretningsenglar, og merker seg at Innovasjon Norge får ansvar for støtte til etablering og oppbygging av slike nettverk. Komiteen ser det som positivt at slike nettverk kan verte knytt opp mot nye såkornfond eller liknande miljø.

Investinor

Komiteen støttar dei grepa som vert tatt med å overføre eigarskapet til Investinor frå eit dotterselskap under Innovasjon Norge, til NHD.

Komiteen støttar den føreslåtte endringa i Investinor sitt mandat, frå eit fokus på einskilte satsingsområde til føringar om komparative fortrinn, naturressursar, teknologi- og kompetanseområder og reduserte miljø- og klimabelastningar. Komiteen strekar under at Investinor skal ha sitt eige styre.

Komiteen er samd i at Investinor får eit nytt og meir fleksibelt mandat, men vil påpeike at Investinor allereie i dag kan investere i andre enn dei fem hovudområda miljø, energi, marin, maritim og reiseliv, noko som òg er gjort. Komiteen støttar at det vert framheva at IKT, bio- og helseteknologi kjem i tillegg som interessante områder for selskapet si verksemd. Komiteen vil vidare påpeike at Investinor ikkje skal endre prioriterte områder utan at dette skjer i dialog med eigarane, jf. statens eigarpolitikk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener Investinor AS spiller en meget viktig rolle i det offentlige virkemiddelapparatet og har en rekke krav til seg for å kunne operere innenfor sitt

marked. Selskapet ble satt i operativ drift fra og med januar 2009 som et statlig, landsdekkende investeringselskap, og har i dag ca. 3,7 mrd. kroner under forvaltning. Selskapet opererer innenfor det som omtales som medinvestorprinsippet, og som er inn tatt i EØS-avtalens artikkel 61. Dette medfører at Investinor AS har følgende krav til seg:

- Investinor må agere som andre private investorer i samme marked (samme avkastningskrav m.m.)
- Investinor må ha en klar exit-strategi for alle investeringer
- Investinor må ha medinvestorer i alle emisjoner
- Investinor kan maksimalt eie 49 pst. av et selskap.

Disse medlemmer stiller seg positive til overføring av Investinor fra Innovasjon Norge til Nærings- og handelsdepartementet samt endring av Investinors mandat. Disse medlemmer forutsetter videre at styret i Investinor fortsatt skal være sammensatt av eksterne styremedlemmer med relevant kompetanse innenfor Investinors virkemiddelportefølje, og uten direkte tilknytning til den offentlige forvaltning. Det er naturlig at man som følge av omorganiseringen erstatter dagens styremedlem fra Innovasjon Norge med et nytt eksternt styremedlem.

SIVA

Komiteen viser til at SIVA har to aktivitetsområder; innovasjon og eidegom.

Komiteen er kjend med at hovudspørsmålet ved evalueringa om SIVA var om selskapet når måla sine på ein god og effektiv måte, og korleis verksemda bør innrettast i framtida.

Komiteen er kjend med at hovudkonklusjonen frå evalueringa er at SIVA arbeider i tråd med dei målsettingar som er sette for verksemda, samstundes som selskapet held seg til styringssignal og andre rammer som gjeld selskapet.

Komiteen har merka seg at evalueringa viser at SIVA betyr mykje for realisering av fysisk infrastruktur, som industribygg og forskings- og næringsparker, og for etablering av innovasjonsselskap rundt om i landet. SIVA bidreg med både kapital, kunnskap og kunnskapsspreiing via nettverka sine.

Evalueringa peika på at det er behov for å sjå nærmare på korleis finansieringa av dei ulike innovasjonsselskapa er organisert, for å ha samsvar mellom funding og oppgåver. Det vert òg konkludert med at SIVA tilfører norsk næringsliv auka innovasjon.

Innanfor eidegom tilbyr SIVA risikoavlastning for investeringar for enkeltbedrifter og nærings- og kunnskapsmiljø.

Komiteen har merka seg at i evalueringa av SIVA vert det konkludert med at SIVA sine eige-

domsinvesteringar har ein utløysande effekt når det gjeld utvikling av eigedomsinfrastruktur i områder der markedssvikt fører til at private aktørar vurderar risikoen som for høg. Evalueringa påpeikar òg at balansen mellom å vera ein kommersiell eigedomsforvaltar og ein verkemiddelaktør innanfor nærings- og distriktspolitikken kan vera krevjande, men at SIVA har lykkast i dette. Komiteen støttar dette synet.

Komiteen merker seg at dei nye måla for SIVA strekar under at selskapet har ei rolle i større industriprosjekt og i å etablere arenaer for industriutvikling, noko som komiteen ser svært positivt på. Denne rolla vert streka under av at regjeringa går inn for at SIVA også i framtida kan bidra i utviklinga av fleire store eigedomsprosjekt av lokal, regional og nasjonal betydning.

Komiteen støttar formålet, hovudmålet og delmåla som blir sett for SIVA, og at det blir slått fast at SIVA skal konsentrere sin ressursbruk der moglegheitene for måloppnåing er størst. Komiteen merkar seg at det kjem ein gjennomgang av mål- og resultatstyringssystemet i SIVA, med sikte på betre måling og rapportering.

Komiteen støttar at eigedomsverksemda til SIVA skal evaluerast, og at det blir sett nærare på grunngevinga for og etterspørselen etter SIVA sitt tilbod på eigedomssida.

Komiteen ser det som viktig at Næringshageprogrammet, som ligg under Kommunal- og regionaldepartementet sitt område, vert vidareført. Midlane går til næringshagar som fyller visse kriterium, fortrinnsvis innanfor det distriktspolitiske verkemiddelområdet. Tilskotet skal verte brukt til blant anna leing, nyskappingsaktivitetar, arbeid med å medverke etablering av nye bedrifter og vekst i etablerte bedrifter.

Eit anna viktig område er inkubasjonsprogramma. Inkubasjonsprogramma utviklar gode idear og forretningsmoglegheiter frå FoU-miljø og industribedrifter til nye, vekstkriftige bedrifter. Inkubatorane tilbyr eit fysisk miljø, rådgjeving og støttetjenester for å bidra til at gründarar kan utvikle forretningsideane sine.

Komiteen vil peike på at inkubasjonsprogramma har vore særskild vellykka og at det er viktig å sikra midlar til å kunne satse på inkubasjonsprogram òg i framtida.

Komiteen har merka seg at graden av detaljstyring varierar mellom dei ulike oppdragsgjevarane, og at både Riksrevisjonen og Stortinget sin kontroll- og konstitusjonskomité har peikt på at NHD bør ha eit større koordinerande ansvar for oppdraga. Komiteen er også glad for at NHD i samråd med andre berørte departement vil utarbeide ein felles tekst som tek utgangspunkt i nye mål for selskapet og

inneheld selskapet sine mål- og resultatstyringssystem samt føringar som er felles for departementa samt henvisningar til relevante politiske dokument.

Komiteen ser det også som positivt at NHD, i samarbeid med berørte departement, vil bidra til samordning av forma på dei enkelte departementa sine oppdragsbrev. Komiteen er derfor glad for at NHD i samarbeid med dei andre departementa vil medverke til ei samordning av form og lage felles overordna tekst til oppdragsbrev for selskapet, som tek utgangspunkt i dei nye måla for SIVA.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre er opptatt av at SIVA har klare og tydelige mål samt en tydeligere rolle som industritilrettelegger og -utvikler.

Disse medlemmer forutsetter bruk av markedspris ved utleie/salg av SIVAs næringsarealer/-eiendommer.

Forskningsrådet

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, er kjend med at Forskningsrådet er under evaluering, og ser fram til at denne evalueringa vert ferdigstilt. Fleirtalet vil peike på kor viktig forskinga er for eit innovativt næringsliv og kor viktig det er med god samordning mellom forskinga og verkemiddelapparatet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Forskningsrådets virkemidler er sentrale for å få et helhetlig inntrykk av hvordan virkemiddelapparatet bidrar til kunnskapsbasert vekst og verdiskaping, og er forundret over at også regjeringen mener dette uten å ta konsekvensene av sitt syn ved å avvente en gjennomgang av Forskningsrådets virksomhet før man konkluderer om virkemiddelapparatets innretning.

Patentstyret

Komiteen viser til at Patentstyret tilbyr ei rekke informasjons- og rådgjevingstenester knytta til patent-, varemerke- og designrettar, i tillegg til å handsame søknader om patent og registrering av varemerke og design.

Komiteen vil streke under at vern av immatrielle rettार er eitt av dei viktigaste strategiske verkemidla for å sikre innovatørar mot illojal etterlikning og kopiering, og for å erobre og befeste nye marknader. Komiteen er nøgd med at Innovasjon Norge og Patentstyret har ein felles ambisjon og mål om åuka strategisk bruk av immatrielle rettार generelt og industrielle rettार spesielt, særleg i små og mellomstore bedrifter.

NCE

Komiteen viser til at Innovasjon Norge og SIVA bidreg med nettverkstenester til norske næringslivsaktørar. Innovasjon Norge har fleire verkemiddel som rettar seg mot dette, som Norwegian Centres of Expertise (NCE), Arena-programmet, Bedriftsnettverk og Marint verdiskapingsprogram.

Komiteen er kjend med at NCE gjev fagleg og finansiell støtte til utvikling av modne næringsklynger med stort potensial for åuka innovasjon, internasjonal orientering og verdiskaping.

Komiteen er kjend med at NCE- og Arenaprogramma nyleg er evaluert. Evalueringane viser at begge programma er velfungerande og effektive verkemiddel som medverkar til utvikling av sterke og internasjonalt konkurransedyktige næringsklynger.

Komiteen viser til at NCE-ane har vore ein viktig arena for å utvikle gode samarbeidsrelasjonar og skape vekstkraftige bedrifter i Norge. Komiteen viser til at 4 av NCE-ane ønskjer å etablere ein ny arena for samhandling, såkalte Global Centers of Expertise. Komiteen synest dette er eit interessant initiativ, og vil sjå det som positivt at dette blir vurdert vidare.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at NCE-programmene og Arenaprogrammet som er vellykkede klyngeprogrammer finansieres av Innovasjon Norge, mens Forskningsrådet finansierer TTO-programmene og SIVA inkubatorprogrammet. Alle disse aktørene har virkemidler og tilskuddsordninger innrettet mot tidligfaseprosjekter, og disse medlemmer mener det er behov for en bedre samordning av virkemidlene slik at disse kan spisses mer inn mot de mest innovative vekstbedrifter. Disse medlemmer vil også generelt understreke at det fra mange ulike faglige hold er et gjennomgående tema at det er en økende knapphet på risikokapital for finansiering av prosjekter i tidligfase samt finansiering av pilot- og demonstrasjonsprosjekter. Disse medlemmer vil derfor understreke det regjeringen selv skriver i meldingen, at det er et sterkt behov for en videreutvikling av virkemiddelporteføljen, og forutsetter at det vil innebære evalueringer av effektiviteten av det som settes inn av ressurser i de forskjellige virkemiddeltyper.

Designrådet

Komiteen er kjend med samarbeidet mellom Designrådet, Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd, der formålet er å bruke god design som eit verkemiddel for å oppnå åuka lønsemd og betra konkurranseevna til norsk næringsliv. Komiteen vil peike på den viktige rolla Designrådet har med å skape åuka merksemd kring betydinga av design som verkemiddel for utvikling og vekst.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, er derfor særst nøgde med at regjeringa igangset eit strategisk arbeid med ein ny plan for norsk design.

Samarbeid med Sametinget

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, er kjend med samarbeidet mellom Innovasjon Norge og Sametinget, og er samd i at vellykka næringsetableringar som byggjer på samisk kultur, språk og tradisjon vil bidra til å styrkje samisk samfunnsliv og gje auka mangfald i norsk næringsliv. Fleirtalet er også kjent med meldinga om næringsutvikling i samiske områder, som Sametinget har gjeve ut, og som tek utgangspunkt i dagens varierte næringsliv. Også SIVA har fleire engasjement i samiske områder og samarbeider med Sametinget. Fleirtalet er kjend med at perioda for samarbeidsavtala mellom Innovasjon Norge og Sametinget om næringsutvikling i samiske områder er over, og er samd med regjeringa i at ein bør prøve å vidareføre denne. Samarbeidet har hatt som formål å medverke til kunnskap om samisk kultur og næringsutvikling, og vidareutvikling av gode prosjekt som styrkjer verdiskapinga i samiske område.

Invest in Norway

Komiteen stiller seg positiv til ønsket om å legge til rette for en mer systematisk og helhetlig håndtering av henvendelser fra utenlandske selskaper som vurderer lokalisering i Norge, blant annet for å sikre forsvarlig behandling, effektiv ressursbruk, læring og gjenbruk av kunnskap. Komiteen støtter derfor intensjonene knyttet til å få etablert en profesjonell og robust funksjon i det offentlige virkemiddelapparatet – Invest in Norway – for håndtering av slike saker.

Komiteen viser til at for Noreg kan utanlandske direkteinvesteringar bety både arbeidsplassar, auka kompetanse og betre tilgang til utanlandske marknader. Investeringsane kan også ofte ha sjølvforsterkande effekt ved at det er lettare å investere i ein marknad der ein er til stades allereie.

Regjeringa ønskjer å leggje til rette for ei meir systematisk og heilskapleg handtering av førespurnader frå utanlandske selskap som vurderer lokalisering i Noreg, mellom anna for å sikre forsvarleg behandling, effektiv ressursbruk, læring og gjenbruk av kunnskap.

Komiteen støttar å etablere ein profesjonell og effektiv og robust funksjon i det offentlege virkemiddelapparatet for å ta vare på dette.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er opptatt av at Norge fremstår som et

attraktivt sted å lokalisere virksomhet, herunder at utenlandske selskaper skal kunne, på lik linje med norske selskaper, benytte seg av de ordninger som de ulike virkemiddelaktørene i Norge har, såfremt de etablerer, registrerer seg og har økonomisk aktivitet i Norge.

Disse medlemmer er av den formening at for Norge kan utenlandske direkteinvesteringer bety både arbeidsplasser, økt kompetanse og bedre tilgang til utenlandske markeder.

Såkor

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, viser til at det i Eigarskapsmeldinga, Meld. St. 13 (2010–2011) Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi, vart varsla at regjeringa ville leggje fram forslag om nye landsdekkjande såkorfond. Regjeringa foreslår no at det skal opprettast inntil 6 nye landsdekkjande såkorfond. Fleirtalet ser det som viktig med nye landsdekkjande såkorfond, og støttar målet om at det kan etablerast såkorfond i alle landsdelar.

Formålet med dei nye fonda er å utløyse kapital til bedrifter i tidleg fase og å byggje opp og vidareutvikle gode forvaltningsmiljø. Såkor er eit verkemiddel som treff breidda av norsk næringsliv, og er viktig for å sikre auka kommersialisering av forskingsresultat.

Fleirtalet merkar seg at regjeringa i revidert nasjonalbudsjett for 2012 vil kome med eit konkret framlegg til innretning av den statlege deltakinga i nye landsdekkjande såkorfond, og at dei nye såkorfonda må notifiserast i EFTA sitt overvåkingsorgan ESA.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det i meldingen legges opp til å opprette inntil seks nye såkorfond over tid. Disse medlemmer forutsetter at disse fondene skal organiseres på bedriftsrettet måte, at de blir landsdekkende og skal ivareta nærings- og innovasjonssyn. Disse medlemmer forutsetter videre at fondsstyrene blir sammensatt av eksterne medlemmer med relevant kompetanse, uten direkte tilknytning til den offentlige forvaltning.

I forbindelse med regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2012, Prop. 111 S (2011–2012), legges det opp til opprettelse og oppkapitalisering av to nye såkorfond i løpet av 2012. Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti stiller seg positive til dette, men forutsetter at ett av disse såkorfondene øremerkes for virksomheter som befinner seg i det

som omtales som «pollenfasen». Dette vil si en veldig tidlig fase av utviklingen der det er svært vanskelig å fremskaffe privat kapital og behovet for rådgivning vil være stort. Det er også grunn til å tro at et slikt fond vil måtte ha et større tapsfond enn det som er utgangspunktet for de andre fondene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har videre merket seg at regjeringen skriver i proposisjonen at disse seks såkornfondene som en legger opp til å etablere, skal lokaliseres til alle landsdeler. Disse medlemmer er av den oppfatning at man må være mer opptatt av å etablere disse fondene i områder med nødvendig kompetanse og med et næringsliv og private som er villig til å gå inn med tilstrekkelig kapital for å «matche» den statlige kapitalen i fondene. Det er videre viktig å legge opp til at man rundt de forskjellige klyngene man har klart å bygge opp i Norge og som er av internasjonal betydning, sikres muligheter til nettopp å fremskaffe fondskapital slik at en vil kunne få den «spin off-effekten» man ønsker rundt nyetableringer og knopp-skyting ut fra disse miljøene. Disse medlemmer mener at disse forutsetningene er viktigere enn at man sprer fondene mest mulig ut ifra geografiske hensyn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det allerede for et år siden var klart at de landsdekkende såkornfondene var i ferd med å gå tomme og at regjeringen var klar over situasjonen uten å ville gjøre noe med den. Disse medlemmer viser til at det i april 2011 ble sendt ut en pressemelding fra regjeringen om at man ville etablere nye fond, et budskap som ble gjentatt i eierskapsmeldingen i juni 2011. Når det nå varsles i denne innstilling at det kommer 6 nye fond, kan det imidlertid konstateres at i RNB 2012 som løper parallelt med denne meldingen, er det bare funnet plass til to nye fond.

Disse medlemmer viser til at det er helt nødvendig at den nye såkornordningen også er i stand til å tiltrekke seg privat kapital. Med den høye risikoen for investorer som finnes i nye innovative og internasjonalt rettede bedrifter, så er det av avgjørende betydning at såkornordningen utformes slik at den kan tiltrekke seg privat kapital og kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Høyre er usikre på om innretningen for de foreslåtte såkornfondene slik det fremgår av RNB 2012 med en reduksjon i risikoavlastningen fra dagens 25 pst. til 15 pst., vil utløse den nødvendige private kapital, og mener at regjeringen i sitt videre arbeid med tilrettelegging av nye såkornfond må ha stor oppmerksomhet på at det etableres tilstrekkelige incentivmekanismer for å

utløse privat kapital. Disse medlemmer vil også påpeke at fondene bør innrettes slik at såkornfondene har mulighet til å ta risiko og investere i bedrifter med antatt uforløst potensial, slik at det ikke primært settes fokus på avkastning og etablerte bedrifter som vil kunne finne kapital i de ordinære markedet. Disse medlemmer vil også understreke at uansett plassering av fondenes forvaltning så skal fondene være landsdekkende i sin investeringsvirksomhet.

Offentlege innkjøp

Komiteen vil streke under at det er viktig å stimulere til auka innovasjon i offentlege innkjøp. Det er derfor positivt at det kjem ein strategi for auka innovasjon i offentlege innkjøp.

Forholdet til EØS

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er opptatt av at offentlige næringsrettede støtte- og tilskuddsordninger ikke skal komme i strid med EØS-avtalens regler om forbud mot statsstøtte. Disse medlemmer er opptatt av at det offentlige virkemiddelapparatet ikke skal bidra til konkurransevridding, hvor mottakere av offentlige støtte-, tilskudds- eller låneordninger får konkurransefordeler i forhold til de næringsaktører eller virksomheter som ikke mottar slike midler, uavhengig av i hvilken fase næringsvirksomheten befinner seg.

Inkubator

Komiteen viser til at hensikta med inkubasjonsprogrammet er å utvikle gode idear/forretningsmoglegheiter frå FoU-miljø og industribedrifter, til nye, vekstkraftige bedrifter. Inkubatorane tilbyr eit fysisk miljø, rådgjeving og støttetjenester for å bidra til at gründerane kan utvikle forretningsideane sine. Komiteen er kjend med at SIVA frå 2012 har ei ny inkubasjonssatsing ved at dei tidlegare nasjonale inkubatorprogramma FoU-inkubatorprogrammet, industriinkubatorprogrammet og mat- og naturinkubatorprogrammet er samla under ein paraply. Komiteen støttar dette.

Komiteen er opptatt av rammevilkårene for inkubatorer som tilbyr et fysisk miljø, rådgivning og støttetjenester for å bidra til at gründere kan videreutvikle lovende forretningsideer samt bidra til å utvikle innovasjonsmiljøer og kunnskapsintensiv næringsvirksomhet i industriområder med omstillings- og nyskappingsbehov. I denne sammenheng mener komiteen det er viktig også å ha fokus på tilrettelegging og videreutvikling av næringsklynger. En vil i denne sammenheng vise til de positive synergier en har oppnådd innenfor de maritime næringsklynger på f.eks. Vestlandet og Sørlandet.

Komiteen viser til at NCE-ane har vore ein viktig arena for å utvikle gode samarbeidsrelasjonar og skape vekstkraftige bedrifter i Norge. Komiteen viser til at 4 av NCE-ane ønskjer å etablere ein ny arena for samhandling, såkalte Global Centers of Expertise. Komiteen synes dette er eit interessant initiativ, og vil sjå det som positivt at dette blir vurdert vidare.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at en har klart å oppnå mye i forbindelse med NCE-systemet, og at tiden er nå moden for å kunne ta steget vidare for de som er modne for dette. Når en ser på den maritime klyngen som en har klart å bygge opp på Nordvestlandet så er ikke dette lenger bare en nasjonal klynge, men en klynge som er blant de aller fremste i et globalt perspektiv. Dette fordrer at man legger bedre til rette for at denne og andre klynger som er blitt mer globale, blir gitt muligheten til nettopp å kunne operere globalt.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at dette fordrer at også virkemiddelapparatet, tilgang til både såkornkapital og kapital i en enda tidligere fase, er tilgjengelig. Det at man kan få internasjonal hjelp via utekontorene til Innovasjon Norge, at man kan hente inn internasjonale investorer etc., er viktig for å kunne ta dette skrittet vidare.

Disse medlemmer mener at det er et klart og tydelig signal på at man har klart å skape noe helt spesielt når Rolls Royce konsernet innenfor maritim divisjon har valgt å legge opplærings- og kompetansesenteret sitt for Europa til Ålesund. Dette senteret skal også ha hovedansvaret for det som skjer globalt på dette feltet når det gjelder utvikling og oppfølging av de andre tre sentrene på verdensbasis. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn be regjeringen legge forholdene til rette for fremtidens Global Centre of Expertise.

Skattefunn

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Stoltenberg har svekket Skattefunn-ordningen. Omfanget av ordningen ble redusert ved at regjeringen Stoltenberg begrenset antallet timer for egne bedrifters ansatte til

maksimalt 1 850 timer pr. år og ved å sette maksimal timesats på 500 kroner.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener derfor at Skattefunn-ordningen bør styrkes og at det bør gis direkte skattefradrag for FoU-investeringer. Dette er skatteordninger som beviselig fungerer godt og må satses vidare på. Disse medlemmer mener at bedriftene selv er de beste til å definere hvilke behov de har for innovasjon og nye måter å jobbe på for fortsatt å kunne være konkurransedyktige. Det å investere i innovasjon er å satse på fremtiden. Det er i den forbindelse også viktig at man ikke har et for rigid system knyttet til hva som skal til for å kunne få godkjent prosjekter under Skattefunn-ordningen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve begrensningen på antall timer og timesats for egenprodusert FoU i forbindelse med Skattefunn.»

4. Forslag frå mindretal

Forslag frå Framstegspartiet og Høgre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve begrensningen på antall timer og timesats for egenprodusert FoU i forbindelse med Skattefunn.

5. Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremma av ein samla komité.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til meldinga og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Meld. St. 22 (2011–2012) – om verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA SF – vert å leggje ved møteboka.

Oslo, i næringskomiteen, den 5. juni 2012

Terje Aasland

leiar

Ingrid Heggø

ordfører

